

В отношенията с Македония трябва да защитаваме интересите си прагматично, а не емоционално

Преди седмица в [интервю за Дойче Веле](#) бившият германски дипломат Клаус Шрамайер осъди позицията на София спрямо Скопие. В търсене на различна гледна германската медия дава думата на известния български политолог Огнян Минчев.

"В интервюто си г-н Шрамайер използва изрази и квалификации, които са недопустими както за дипломат, така и за политически анализатор", отбелязва Огнян Минчев и добавя: "Мисля, че определения като "невропатология", "шовинизъм", "тесногръд дебелоглав провинциализъм", с които Шрамайер описва държавната политика на България спрямо Македония, са квалификации, които дори и съвършено независими наблюдатели избягват да ползват, когато става дума за сериозни анализи и позиции.

Като наблюдател на българската политика спрямо Македония от близо 20 години насам мога да кажа следното: по отношение на Македония България води една ленива, инертна политика на идентичност, според която македонците са наши братя и каквото и да правят, ние трябва да ги подкрепяме.

Освен няколкото знакови положителни акта като признаването на македонската държава през 1991 г., сключването на двустранния протокол между двете правителства през 1999 г. и помощта за правителството в Скопие при кризата през 2001 г., характерна за българската политика е най-вече една инертна положителна ориентация, основана върху допускането, че Македония е нашият най-близък съсед, македонците са най-близкият народ до нас и от тази гледна точка ние не бива да предприемаме срещу тях каквито и да е действия, свързани с уронване на техните интереси", казва Огнян Минчев и продължава:

Между емоциите и прагматизма

"Давам си сметка, че подобна позиция е твърде противоречива. Първо, защото тя е патерналистична, основана на презумпцията за патриархално-патерналистично покровителство над Скопие от страна на София. И второ, защото подобна политика е неадекватна, доколкото една държава няма в ръцете си инструментите както за позитивни, така и за негативни действия в зависимост от поведението на другата страна".

"Подобно отношение обаче развързва ръцете на другата страна да води политика, която ѝ е изгодна, без да се съобразява с интересите на България в случая", продължава политологът.

"Затова и когато София гласува за отлагане на преговорите за европейското членство на Македония, това бе обяснено именно с негативното отношение на правителството в Скопие. Мисля, че българската политика не трябва да се води от емоции, от презумпцията за идентичност и близост, а от прагматичните съображения на българския национален интерес. Когато интересът ни съвпада с македонския, ние ще подкрепяме страната. Когато обаче този интерес се разграничава, ще правим

необходимото, за да сближим позициите си, но не на всяка цена и против интереса на България”, заявява Огнян Минчев, директор на Института за регионални и международни изследвания.

"Именно от тази гледна точка позицията на г-н Шрамайер ми звучи доста странно”, казва още Минчев и допълва:

"В България има няколко човека, не споменавам имената им, но те могат да бъдат изброени на пръстите на едната ръка, които по традиция водят по-активна негативна пропагандна кампания по отношение на Македония, стигайки до крайни твърдения, свързани с македонската идентичност, наличието или отсъствието на македонска нация и пр. Част от тези хора са имали достъп до институционална позиция в българската държава, но тяхното мнение за Македония, твърдя го категорично, никога не е определяло българската позиция спрямо Скопие. Именно затова ми се струва, че не е оправдано г-н Шрамайер да се отнася с подобен стил и всякакъв друг радикализъм към българската позиция спрямо Македония”, отбелязва Огнян Минчев.

Спорът за Трети март

А по повод тезата на Клаус Шрамайер, че България едва ли не трябва да се откаже от своя национален празник, за да не обижда Македония и нейната национална идентичност, Огнян Минчев пояснява, че в самата България се води интензивен дебат дали 3 март да бъде национален празник на страната, като този дебат се води съвсем отделно от позициите и ролята на Македония в него.

Политологът допълва, че 3 март е изключително важна дата в българската история, защото в резултат на договора, подписан на тази дата в Сан Стефано, независимо от последвалите след това промени, България възкръсва като държава и нация. "Не знам доколко е подходящо г-н Шрамайер да дава съвети на друга страна кога да празнува националния си празник. И аз не давам съвети по какъв начин да се третира текста на Кайзеровата соната, която е химн на Германия”, изтъква Огнян Минчев.

Във връзка с българската позиция относно старта на преговорите за еврочленството на Македония, Огнян Минчев казва, че тази позиция трябва да е прагматична.

"Не можем да обясним на своите партньори в ЕС, че се противопоставяме на македонското еврочленство единствено заради пропагандната кампания в Скопие, заради посегателството върху нашата историческа идентичност. Това са обвинения, които не са облечени в онази конкретна фактология, която се изисква в подобни случаи, за да се докаже недобронамереност. По-скоро България трябва да постави на преден план проблемите, свързани с неадекватното третиране на хора, изявили българска идентичност или притежаващи български паспорт в Македония - става дума за уволнения, съдебно преследване, незаконно арестуване, изземване на вещи и документи", посочва политологът.

"Всичко това са конкретни примери, които могат да бъдат показани на нашите партньори като реални доказателства за недобронамереност от страна на македонското правителство спрямо България. Налице са също така данни, доказващи преднамереното отношение към български фирми и бизнесмени в Македония, на които целенасочено се създават административни, а понякога и съдебни проблеми”, казва Огнян Минчев и

допълва, че тъй като това е недопустима практика в ЕС, е налице фактологично основание от Македония да се изиска да преустанови тези практики, преди да бъде допусната до предпоследния етап от подготовката за еврочленство.

Проблемът с македонската идентичност

Македония трябва да сложи край на абсурдните се претенции спрямо България, казва Минчев.

Колкото до пропагандните кампании, които Македония води срещу България, Огнян Минчев смята, че София трябва категорично да се дистанцира от политиката на идентичност по отношение на Скопие и да се примири с факта, че не може да възпре неговата кампания срещу България.

"Чрез тази кампания македонските власти на практика акумулират аргументи за идентичност. Известно е, че в периода на "втората" Югославия македонската идентичност бе обосновавана със славянския произход и със средновековните артефакти, колкото и да са спорни те. Днес македонската идентичност се защитава с аргументи от античността, стига се дори до палеонтологични аргументи. Очевидно е, че става дума за една много нестабилна база за идентичност, поради което оттласкването от предходната идентичност, която е българската идентичност на славянското население в Македония, се явява важен елемент от постигането на някакъв консенсус по идентичността в самата Македония", пояснява Огнян Минчев и допълва:

"Ние не можем да търпим това безкрайно, но същевременно трябва да се постараме да не реагираме емоционално, а да се опитаме по прагматичен начин да защитаваме своите интереси в този контекст".